

Liite 7 Perusopetuksen kasvatukselliset toimet,
kurinpitokeinot ja turvaamistoimet
Raahen perusopetuksessa

1. PERUSOPETUKSEN KASVATUKSELLISET TOIMET, KURINPITOKEINOT JA TURVAAMISTOIMET	3
2. KÄYTÖKSEN PORTAAT	4
IHMETTELY: SATUNNAISIA KÄYTÖSPULMIA	4
HUOLI HERÄÄ: TOISTUVIA KÄYTÖSPULMIA	4
HUOLI KASVAA: MATALAN KYNNYKSEN TUKI EI TEHOA.....	4
HUOLI ON TUNTUVAA: KOULUN KEINOT EIVÄT RIITÄ.....	4
SUURI HUOLI: KOULUNKÄYNTI EI ONNISTU AIEMMISTA TUKITOIMISTA HUOLIMATTA	5
3. KASVATUKSELLISET TOIMET	6
KASVATUSKESKUSTELU.....	6
KASVATUSKESKUSTELUUN JOHTAVA KÄYTÖS.....	6
KASVATUSKESKUSTELUN MÄÄRÄÄMINEN	6
KASVATUSKESKUSTELUN KULKU	7
KASVATUSKESKUSTELUJEN SEURANTA	7
SIIVOUSVELVOITE.....	8
4. TURVAAMISTOIMET	8
OPPILAAN MÄÄRÄÄMINEN POISTUMAAN OPETUSTILASTA	8
OPETUKSEN EPÄÄMINEN	9
ESINEIDEN JA AINEIDEN HALTUUNOTTO	10
HALTUUN OTETTUIJEN ESINEIDEN JA AINEIDEN LUOVUTTAMINEN JA HÄVITTÄMINEN.....	11
OPPILAAN TAVAROIDEN TARKASTAMINEN	11
5. KURINPITOKEINOT	12
LAIMINLYÖTYJEN KOTITEHTÄVIEN SUORITTAMINEN	12
JÄLKI-ISTUNTO	12
KIRJALLINEN VAROITUS	12
MÄÄRÄÄIKAINEN KOULUSTA EROTTAMINEN	13
6. KIUUSAAMISEEN PUUTTUMISEN MALLI	14
KIUUSAAMINEN JA KOULUKIUUSAAMINEN	14
SOPIMATON JA HUONO KÄYTÖS.....	14
KIUUSAAMISEPÄILYYN PUUTTUMINEN.....	15
<i>Joka kerta, kun ilmenee riitaa tai asiatonta käytöstä toista kohtaan</i>	<i>15</i>
KIUUSAAMISEEN PUUTTUMISEN PROSESSI KÄYNNISTYY	15
<i>Kiusaamisen kriteerit täyttyvät.....</i>	<i>15</i>
KIUUSAAMINEN JATKUU	15
<i>Aikaisemmat toimet eivät ole riittäneet ja kiusaaminen jatkuu</i>	<i>15</i>
KIUUSAAMINEN JATKUU EDELLEEN	16
<i>Jos koulun tukitoimet eivät riitä.....</i>	<i>16</i>
7. ILMOITTAMINEN HÄIRINNÄSTÄ.....	17
8. VAKAVAT UHKA- JA VAARATILANTEET.....	17
9. TIEDOTTAMINEN JA SEURANTA	17

1. Perusopetuksen kasvatukselliset toimet, kurinpitokeinot ja turvaamistoimet

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu.

Jokaisen oppilaan velvollisuutena on:

- osallistua opetukseen
- suorittaa tehtävänsä tunnollisesti
- käyttäytyä asiallisesti
- toimia muita kiusaamatta ja syrjimättä
- huolehtia siitä, ettei vaaranna muiden turvallisuutta

Kurinpito- ja turvaamistoimien käytössä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- toimenpiteiden tulee olla **oikeasuhtaisia ja yhdenvertaisia**
- oppilaan **ikä ja kehitystaso** huomioidaan
- tavoitteena on ensisijaisesti **kasvatuksellinen ohjaus ja käyttäytymisen korjaaminen**

Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus ja velvollisuus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja.

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuksellisten toimien, käyttäytymisen korjaamiseen tähtäävien toimenpiteiden, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttöä koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa.

Raahessa suunnitelma tehdään erillisenä asiakirjana, joka lisätään OPS:n liitteisiin.

Toimenpiteiden lainmukainen soveltaminen

Kurinpitokeinoja ja turvaamistoimia käytettäessä on ensisijaisesti otettava huomioon oppilaan etu. Lisäksi on huomioitava teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Toimenpiteet on suhteutettava teokoon ja ne on toteutettava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään.

Tässä ohjeessa kuvatut toimintamallit, käytöksen portaat ja tukirakenteet ovat pedagogisia ja kasvatuksellisia välineitä. Ne eivät rajoita opetushenkilöstön oikeutta tai velvollisuutta käyttää

perusopetuslaissa säädettyjä kurinpitokeinoja ja turvaamistoimia yksittäistapauksen kokonaisharkinnan perusteella.

2. Käytöksen portaat

Ihmettely: Satunnaisia käytöspulmia

Opettaja keskustelee oppilaan kanssa heti pulmien ilmetessä
Opettaja on yhteydessä oppilaan huoltajaan
Wilmaan tehdään tuntimerkintä
Tukitoimena oppilaan ohjaamista sovittuihin käytänteisiin.

Huoli herää: Toistuvia käytöspulmia

Opettaja käy kasvatuskeskustelun oppilaan kanssa (kts. Kasvatuskeskustelukäytännöt Raahen opetustoimessa)
Kiusaamistapauksissa käynnistetään Kiusaamiseen puuttumisen prosessi
Opettaja keskustelee huoltajan kanssa
Tukitoimenpiteitä esim.:
 Palkkiojärjestelmät
 CICO-toimintamalli
 Hyvinvointiohjaajan tuki
Tieto kuraattorille

Huoli kasvaa: Matalan kynnyksen tuki ei tehoa

Tiivis yhteistyö kodin kanssa.
Oppilas määrätään jälki-istuntoon.
Huoli viedään tiedoksi koulukuraattorille.
Tarvittaessa kutsutaan koolle opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä.
Tarvittaessa evätään oikeus opetukseen loppupäiväksi (rehtorin/koulunjohtajan päätös Wilmassa kurinpitotoimiin).
Tarvittaessa otetaan yhteys Lapsiperheiden palveluohjaukseen.
Tukitoimina
 Opiskeluhooltohenkilöstön tuki
 Konsultaatiopyyntö Tukiluokan henkilöstölle
 Tarvittaessa tukipyyntö koulupoliisille

Huoli on tuntuva: koulun keinot eivät riitä

Kutsutaan koolle opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä
Ohjataan perhe koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (Lapsiperheiden palveluohjaus)
Kirjallinen varoitus (edellyttää rehtorin/koulunjohtajan tekemää hallintopäätöstä)
Tukitoimina
 Avustajapalveluiden tarpeen arviointi
 Tukiluokka-jakso

Opiskeluhuollon tuki
Tarvittaessa tukipyyntö koulupoliisille
Luokan vaihto

Suuri huoli: koulunkäynti ei onnistu aiemmista tukitoimista huolimatta

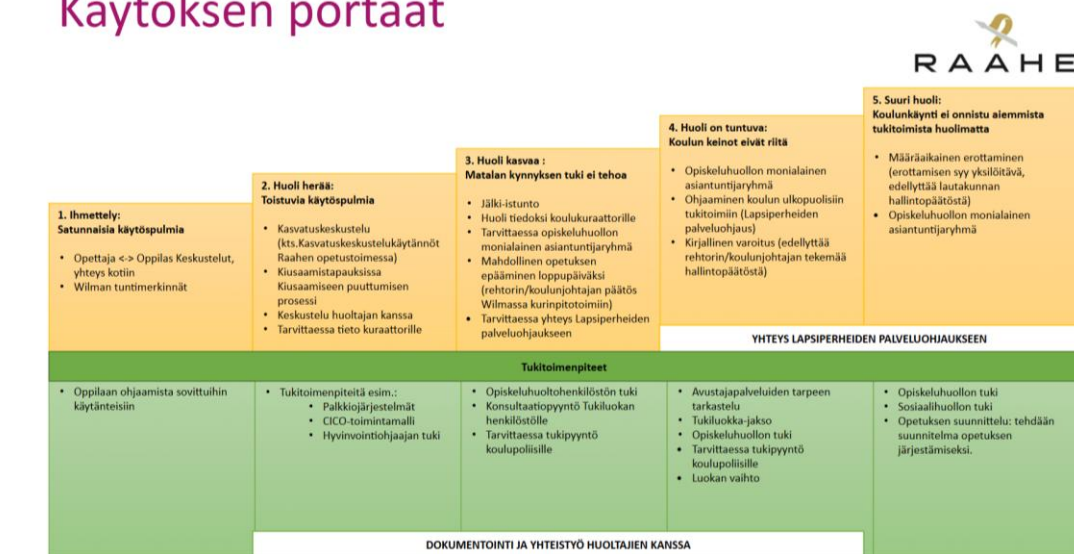
Tehdään tiivistä yhteistyötä huoltajan kanssa.
Oppilas voidaan erottaa määräaikaaisesti lautakunnan tekemällä hallintopäätöksellä.
Otetaan yhteys Lapsiperheiden palveluohjaukseen.
Tukitoimina

Opiskeluhuollon tuki
Sosiaalihuollon tuki
Tehdään suunnitelma opetuksen järjestämiseksi.

Käytöksen portaat ovat opetustoimen sisäinen pedagoginen malli käyttäytymisen ohjaamiseen ja tukitoimien suunnitteluun. Käytöksen portailla eteneminen ei ole oikeudellinen edellytys kurinpitokeinojen tai turvaamistoimien käytölle. Kurinpitotoimet määräytyvät perusopetuslain nojalla tapauskohtaisesti arvioiden rikkomuksen vakavuutta ja kokonaisuutta.

Lapset, joilla käyttäytymishäiriöiden taustalla on lääketieteellisesti diagnosoitu sairaus: Käytöksen portaita noudatetaan soveltuvin osin ja tukitoimet kirjataan Wilmaan. Tukitoimet suunnitellaan yhteistyössä kodin, hoitavan tahon ja sosiaalitoimen kanssa.

Käytöksen portaat

3. Kasvatukselliset toimet

Kasvatuskeskustelu

Kasvatuskeskustelu on perusopetuslain 35 a §:ssä säädetty ensisijainen kasvatuksellinen toimenpide. Kasvatuskeskustelun käyttäminen ei kuitenkaan ole ehdoton edellytys muiden perusopetuslaissa säädettyjen kurinpitokeinojen tai turvaamistoimien käyttämiselle.

Vakavissa rikkomuksissa tai tilanteissa, joissa oppilaan käyttäytyminen vaarantaa turvallisuuden tai haittaa opetusta merkittävästi, voidaan ryhtyä suoraan lain mukaisiin kurinpitotoimiin tai turvaamistoihin.

Kasvatuskeskusteluun johtava käytös

Kasvatuskeskustelun voi määrätä rikkeen havainnut opettaja, luokanopettaja/luokanohjaaja tai rehtori, mikäli aiemmasta ohjaamisesta huolimatta oppilaalla on edelleen

- useita myöhästymisiä
- kotitehtävien unohduksia
- hän häiritsee opetusta tai rikkoo muutoin koulun järjestyssääntöjä
- menettelee vilpillisesti
- kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti

Oppilas määrätään kasvatuskeskusteluun välittömästi:

- fyysinen ja sanallinen uhkailu
- fyysinen ja henkinen väkivalta
- tupakointi
- tupakkavälineiden ja muiden päihteiden hallussapito ja käyttö
- luvaton poistuminen koulun alueelta
- luntaaminen ja muu tahallinen vilppi (plagiointi ja nimikirjoituksen väärentäminen)
- tahallinen koulun tilojen/välineistön rikkominen
- muut koulunkäyntiä vaarantavat ja välitöntä puuttumista vaativat tilanteet
- seksuaalinen ahdistelu

Toistuvissa tapauksissa ja aiempaa vakavissa rikkeissä otetaan yhteyttä poliisiin ja Lapsiperheiden palveluohjaukseen (katso myös luku 8 Vakavat uhka- ja vaaratilanteet)

Kasvatuskeskustelun määrääminen

Rikkeen havainnut aikuinen yrittää ohjata oppilasta oikeaan käytökseen ennen kasvatuskeskusteluun määräämistä. Hän siirtää tiedon annetusta ohjauksesta välittömästi luokanopettajalle/luokanohjaajalle

koulun käytännön mukaisesti (Wilma-viesti, Wilma-merkintä tai suullinen ilmoitus). Huoltajan tulee olla tietoinen ohjaamisen tarpeeseen johtaneesta toiminnasta ennen kuin siirrytään kasvatustilanteeseen.

Kasvatustilanteen voi määrätä rikkeen havainnut opettaja, luokanopettaja/luokanohjaaja tai rehtori, mikäli aiemmasta ohjaamisesta huolimatta oppilaalla on edelleen useita myöhästymisiä tai kotitehtävien unohtuksia, hän häiritsee opetusta tai rikkoo muutoin koulun järjestyssääntöjä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti. Huoltajalle ilmoitetaan etukäteen kasvatustilanteesta ja tarjotaan mahdollisuus osallistua siihen joko puhelimitse tai läsnä ollen. Kasvatustilanteen kirjataan Wilmaan.

Keskustelu järjestetään viikon kuluessa tapahtuneesta. Keskustelu voi kestää enintään kaksi tuntia joko koulupäivän aikana tai koulun jälkeen.

Kasvatustilanteen kulku

- Keskustelussa läsnä ovat luokanopettaja/luokanvalvoja, oppilas sekä mahdollisesti huoltaja ja tarvittaessa rikkeen havainnut henkilö
- Huoltajalle ilmoitetaan tilanteesta etukäteen ja varataan mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä joko puhelimitse tai läsnä ollen
- Oppilas ja rikkeen havainnut aikuinen kertovat oman näkemyksensä siitä, kuka teki, mitä teki, missä teki ja milloin teki
- Käsitellään teon syitä ja seurauksia
- Mietitään yhdessä ja sovitaan keinot oppilaan käyttäytymisen ja hyvinvoinnin parantamiseksi
- Jos rikkeen havainnut henkilö ei pääse paikalle, hän toimittaa oman näkemyksensä Wilmaan kasvatustilanteen kirjaukseen tai Wilma-viestinä luokanopettajalle/luokanohjaajalle
- Tarvittaessa pyydetään silminnäkijöiden lausuntoja tapahtuneesta
- Kasvatustilanteen voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa
- Kasvatustilanteen kesto on enintään kaksi tuntia
- Keskustelun kulku, esille tulleet asiat ja sovitut toimet kirjataan tarkasti Wilman Toimenpiteet -osioon

Kasvatustilanteiden seuranta

Luokanopettaja/luokanohjaaja seuraa kasvatustilanteiden määrää neljännesvuosittain. Viimeistään silloin, jos oppilaalle on määrätty kolme kasvatustilanteen seurantajakson aikana, huoli viedään rehtorille ja koulukuraattorille. Heidän kanssaan arvioidaan, edetäänkö Käytöksen portaissa seuraavalle tasolle. Vakavammissa tapauksissa ja saman rikkeen toistuessa tämä tehdään jo aiemmin.

Siivousvelvoite

Jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimatto-
muuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan.

Tehtävä tulee suorittaa valvotusti eikä se saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi eikä sen suorittaminen saa kestää enempää kuin kaksi tuntia. Oppi-
las ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan
työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Siivousvelvoitteeseen johtaneet tapahtumat kirjataan Kirjaus koulussa tapahtuneesta -lomakkeelle.
Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä muista lainmukaisista kurinpidollisista toi-
menpiteistä.

4. Turvaamistoimet

Oppilaan määrääminen poistumaan opetustilasta

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppi-
tunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Rehtori tai opettaja voi
määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan koulun järjestämästä tilaisuudesta. Ennen oppilaan
poistamista hänelle tulee ilmoittaa, että mikäli hän jatkaa häiritsevää käytöstään, hänet määrätään
poistumaan oppitunnilta tai tilaisuudesta.

Tarvittaessa oppilas ohjataan välittömästi opiskeluhuollon palveluihin ja tieto arvioinnista kirjataan.

- Oppilaalle on järjestettävä valvonta, kun hänet on poistettu opetustilasta. Oppilasta ei tarvitse
kuulla, kun hänet määrätään poistumaan.
- Oppilaan poistamisesta on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja kirjattava poistaminen Wilmaan
tuntimerkintänä. Tuntimerkintään kirjataan poistamisen lisäksi se, miten valvonta on järjes-
tetty.
- Rehtorilla ja opettajalla yhdessä ja erikseen on oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi
välttämättömiä voimakeinoja, jos oppilas ei noudata poistumismääräystä. Voimankäyttökeino-
jen tulee olla viimesijaisia ja välttämättömiä, sekä sellaisia, joita voidaan pitää puolustettavina
oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi
huomioon ottaen. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.
- Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on poistettu oppitunnilta tai
koulun tilaisuudesta, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto.
- Opetustilasta poistamisen yhteydessä voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai reh-
torin tulee antaa myös kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulujen turvallisuusvastaavalle

(vastuurehtori) ja opetus- ja kasvatusjohtajalle. Kirjallinen selvitys voi olla esim. tuloste Wilman tukivälilehden kurinpitokirjauksesta tai erillinen kirjallinen selvitys.

- Mikäli voimakeinoin joudutaan turvautumaan muussa kuin opetustilasta poistamisen tarkoituksessa (esim. kiinnipitäminen, välituntitilanne, tappeluun puuttuminen tms), kirjaus tehdään Wilman Toimenpiteet-osioon kohtaan "Kirjaus koulussa tapahtuneesta".

Opetuksen epääminen

Työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Huoltajille on ilmoitettava opetukseen osallistumisen epäämisestä ennen kuin lapsi lähtee koululta. Tällöin sovitaan huoltajan kanssa oppilaan valvontavastuusta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana. Jos huoltaja ei pysty järjestämään valvontaa, ollaan yhteydessä Lapsiperheiden palveluohjaukseen. Muutoinkin tarvittaessa ollaan yhteydessä Lapsiperheiden palveluohjaukseen. Jos oppilaalla tai oppilaan perheellä on jo kontakti sosiaalitoimeen, ilmoitetaan opetukseen osallistumisen epäämisestä oppilaan omalle sosiaalityöntekijälle.

Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Keskustelun tehtävänä on selvittää syy oppilaan käytökselle ja järjestää tarvittavia tukitoimia.

Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan pala-
tessa opetukseen. Opettaja tekee oppilaalle suunnitelman kouluun palaamisen tukemiseksi yhteistyössä opiskeluhoollon henkilöstön kanssa ja kirjaa sen Wilmaan Toimenpiteet-osioon. Suunnitelma kirjataan viipymättä ja se sisältää tarvittavat tukitoimet, vastuuhenkilöt sekä seurannan järjestämisen. Rehtori tai koulunjohtaja hyväksyy suunnitelman.

Epäämisen syynä voi olla:

- oppilaan käyttäytyminen niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii
- oppilas käyttäytymisellään häiritsee opetusta ja opetus tai muu toiminta sen vuoksi vaikeutuu kohtuuttomasti.

Esineiden ja aineiden haltuunotto

- Koululuun ei saa luoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen, ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Kiellettyjä ja vaarallisia esineitä ja aineita ovat muun muassa alkoholi, tupakka, nikotiinituotteet ja vapet, huumeet, veitset, ampuma-aseet sekä vastaavat esineet ja aineet.
- Rehtorilla ja koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta esine tai aine, jonka hallussapito on laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka jota käytetään opetuksen tai oppimisen häiritsemiseen.
- Haltuunotto on toteutettava mahdollisimman turvallisesti ja hienotunteisesti siten, että oppilaan henkilökohtaista koskemattomuutta ja yksityisyyttä ei loukata enempää kuin on välttämätöntä.
- Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekeillä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.
- Oikeus käyttää voimakeinoja koskee ensinnäkin oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita. Jos oppilaalla on hallussaan alkoholia, huumeita tai teräaseita, haltuunotossa voidaan käyttää viimesijaisena keinona voimakeinoja. Toiseksi oikeus käyttää voimakeinoja koskee mitä tahansa esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen. Jos oppilaalla on hallussaan esimerkiksi tupakkatuotteita, nikotiinituotteita, vaapeja ja hän häiritsee niillä opetusta tai oppimista, haltuunotossa voidaan käyttää viimesijaisena keinona voimakeinoja.
- Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita on voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman tai opetuksen järjestäjän hyväksymän työsuunnitelman opetukseen tai toimintaan koulussa tai koulun ulkopuolella. Esineiden ja aineiden haltuunotto on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee suunnitella ja ohjeistaa.
- Esineen tai aineen haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslaissa. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata ja toimenpiteestä on ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian.
- Esineiden ja aineiden haltuunotosta tehdään kirjallinen merkintä (Wilma: Kirjaus koulussa tapahtuneesta), ja huoltajalle ilmoitetaan toimenpiteestä mahdollisimman pian.

Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

- Opettajan tai rehtorin haltuun ottama häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.
- Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Luovutus tehdään kuitenkin poliisille tai muulle viranomaiselle, jos oppilaalla tai huoltajalla ei ole oikeutta pitää niitä hallussaan.
- Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti esimerkiksi lukitussa kaapissa. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otettut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammukset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi.
- Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata.

Oppilaan tavaroiden tarkastaminen

Rehtorilla ja koulun opettajalla on perusopetuslain 36 e §:ssä säädetyin edellytyksin oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa sellaisen kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä. Lisäksi edellytyksenä on, että oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luovuttavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. Näitä ovat esimerkiksi alkoholi, huumeet ja teräaseet. Oikeus tavaroiden tarkastamiseen ei koske tupakkatuotteiden, nikotiinituotteiden ja vapejen haltuun ottamista.

Tarkastuksesta ja sen syystä on ilmoitettava oppilaalle ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Tarkastus on toteutettava oppilaan ikä ja tilanne huomioon ottaen sekä hienotunteisesti. Tarkastajan lisäksi paikalla on oltava toinen täysi-ikäinen koulun henkilökunnan jäsen, ellei kiireellisestä turvallisuustilanteesta muuta johdu. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitseman koulun henkilökunnan jäsen, mikäli tämä on saapuvilla.

Tarkastaminen kirjataan ja huoltajalle ilmoitetaan toimenpiteestä viipymättä.

5. Kurinpitokeinot

Laiminlyötyjen kotitehtävien suorittaminen

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään.

Oppilaan määräämisestä tekemään kotitehtäviään on ilmoitettava oppilaan huoltajalle. Oppilaan määräämisestä tekemään kotitehtäviään tulee kirjata Wilman tuntimerkintöihin.

Jälki-istunto

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi oppilaan, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

- Ennen jälki-istuntoa on pääsääntöisesti järjestettävä kasvatuskeskustelu.
- Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia.
- Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan.
- Jälki-istunto voi koostua myös eri toimien yhdistelmästä.
- Oppilas voidaan määrätä osallistumaan sellaisiin tehtäviin, jotka tukevat hänen jälki-istuntonsa aiheuttaneen toiminnan toistumisen tai jatkumisen estämiseksi tarkoitettuja kasvatuksellisia tavoitteita. Tällainen toiminta voi olla esimerkiksi avustamista yhteisen toiminnan järjestämisessä. Kuitenkin on huomioitava, että jälki-istuntoa ei voida suorittaa työraangaistuksena.
- Jälki-istuntoa ei voida järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaisesta opetuksesta.
- Jälki-istunto kirjataan Wilmaan sille varattuun osioon (Tuki-lehti, Toimenpiteet) ja siitä tulee ilmoittaa huoltajalle.

Kirjallinen varoitus

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Kirjallinen varoitus on syytä antaa oppilaalle, mikäli vahvoistakaan tukitoimista ja rangaistuksista huolimatta oppilaan käytös ei muutu. Kirjallinen varoitus annetaan mm. toistuvasta väkivaltaisesta käytöksestä, oppituntien jatkuvasta häirinnästä ja kiusaamisesta. Kirjallinen varoitus annetaan oppilaalle, mikäli hän on edennyt Raahen kaupungin käytöksen portailla neljännelle portaalille (ks. Raahen kaupungin käytöksen portaat).

Mikäli kirjallisen varoituksen saatuaan oppilas ei muuta käytöstä, oppilas voidaan erottaa koulusta määräajaksi.

Ennen kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kirjallista varoitusta harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kirjallisen varoituksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös.

- Ennen kirjallisen varoituksen antamista oppilasta ja huoltajaa on kuultava ja teko on yksilöitävä
- Kuuleminen on dokumentoitava
- Kirjallisesta varoituksesta on tehtävä hallinnollinen päätös. Raahessa päätöksen tekee rehtori tai koulunjohtaja.
- Kirjallisen varoituksen saaneelle oppilaalle on järjestettävä tarvittava opiskeluhoito.
- Kirjallisen varoituksen saaneen oppilaan asioissa pidetään opiskeluhoillon monialaisen asiantuntijaryhmän palaveri, johon kutsutaan mukaan lastensuojelun työntekijä. Huoltajan kieltäessä monialaisen asiantuntijaryhmän palaverin järjestämisen, konsultoidaan asiassa lapsiperheiden palveluohjausta ja tehdään tarvittaessa lastensuojeluilmoitus.

Määräaikainen koulusta erottaminen

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Tällaisen väliaikaisen päätöksen tekee koulun rehtori tai koulunjohtaja. Virallisen päätöksen tekee tulevaisuuslautakunta yhteistyössä sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen edustajan kanssa.

- Ennen päätöksen tekemistä on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, oppilasta ja huoltajaa on kuultava sekä hankittava muu tarpeellinen selvitys.
- Prosessi on kirjattava Wilmaan Toimenpiteet-osioon kohtaan Määräaikaisen erottamisen valmistelu.
- Sosiaalihuollon työntekijä (1.1.2023 jälkeen Hyvinvointialueen työntekijä) kutsutaan mukaan oppilaan asioiden hoitamiseen. Erotetun oppilaan asioissa pidetään aina monialainen asiantuntijapalaveri, jossa suunnitellaan oppilaan koulunkäynnin ja opiskeluhoillon järjestäminen sekä muut jatko-toimenpiteet. Sovitut asiat kirjataan oppilashuoltokertomukseen Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti.

- Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Suunnitelma kirjataan Wilmaan. Suunnitelma pyritään laatimaan niin, että se estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä.

6. Kiusaamiseen puuttumisen malli

Kiusaaminen ja koulukiusaaminen

Kiusaaminen on hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa ja alistavaa ruumiillista tai henkistä väkivaltaa. Kaikki koulussa tapahtuva aggressiivinen käyttäytyminen ei ole kiusaamista. Kiusaamiseen liittyy yleensä voimasuhteiden epätasapaino; kiusattu oppilas on jollakin tavalla puolustuskyvytön kiusaajaan tai kiusaajiin nähden.

Koulukiusaamisesta on kyse silloin, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen toiminnan kohteeksi. Nimittely ja pilkkaaminen on kiusaamista, jos samaa oppilasta nimitetään uudestaan ja uudestaan. Töniminen ja lyöminen on kiusaamista, jos tönitään ja lyödään aina yhtä ja samaa oppilasta.

Sopimaton ja huono käytös

Sopimaton ja huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapaista käyttäytymistä on kaikki sellainen käytös, joka vähentää toisten viihtyvyyttä ja joka toistuessaan heikentää myös huonosti käyttäytyvän itsensä sosiaalista arvostusta ja yhteisössä elämistä. Huonotapaiseen käyttäytymiseen kuuluu aina myös epäkunnioitus ja välinpitämättömyys: itseä ja toisia, omia ja toisten tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan. Huonotapainen kiroilee, huutaa, sotkee, särkee, sylkee, varastaa, nimittelee, uhkailee, laiminlyö tehtävänsä ja muut velvollisuutensa, ei pidä lupauksiaan, ei osaa tervehtiä, kiittää eikä pyytää anteeksi, rikkoo yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia sekä käyttäytyy toisia kohtaan muutoin sopimattomasti ja asiattomasti.

Kiusaamisen tavoin myös huono käytös vie koulusta työn ilon ja usein myös työrauhan. Sekin vaurioittaa ystävyyttä, yhteishenkeä ja ihmisten välistä kanssakäymistä ja on siksi tuomittavaa.

Huom. Koulu ei ole velvollinen selvittämään kouluajan ulkopuolella tapahtuvaa kiusaamista. Koulumatkalla tapahtuvaa kiusaamista voidaan selvittää koulussa.

Kiusaamisepäilyyn puuttuminen

Joka kerta, kun ilmenee riitaa tai asiatonta käytöstä toista kohtaan

- Pohjana havainto/epäily tai oppilaan/huoltajan huoli
- Tilanteen selvittäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen. Selvitetään täyttyvätkö kiusaamisen kriteerit.
- Jos kiusaamisen kriteerit täyttyvät, siirrytään vaiheeseen 2. Jos kyseessä on yksittäistapaus, joka ei täytä kiusaamisen kriteerejä, edetään 1.vaiheen loppuun.
- Saatu tieto välitetään oppilaan omalle luokanohjaajalle/ luokanopettajalle
- Sovitaan, kuka keskustelee asianomaisten kanssa ja välittää tiedon huoltajalle
- Tilanteen havainnut tai tiedoksi saanut opettaja kirjaa tapahtuneen Wilmaan tuntimerkintänä (yksittäinen havaittu tapaus, joka selvitetään heti) tai pidetään tarvittaessa Kiusaamistilanteen selvittely (Wilmassa Tuki → Toimenpiteet → Kiusaamiskeskustelu vaihe 1 / selvittely)

Kiusaamiseen puuttumisen prosessi käynnistyy

Kiusaamisen kriteerit täyttyvät

- Tieto kiusaamisesta viedään luokanohjaajalle / luokanopettajalle
- Luokanohjaaja/ luokanopettaja järjestää kiusaamistilanteen selvittelykeskustelun ja tarvittaessa pyytää itselleen työparin ”Kiusaamiseen puuttuminen-tiimistä”. Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanohjaajalla/ luokanopettajalla.
- Keskustelut kiusatun ja kiusaamisesta epäillyn kanssa: Selvitetään mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena. Kirjataan käydyt keskustelut molemmille osapuolille Wilmaan (”Kiusaamistilanteen selvittely”)
- Mikäli kyseessä on molemminpuolinen kiusaamis-/riitatilanne, voivat asianomaiset olla käsittelyssä yhtä aikaa. Selvittelyjen jälkeen on hyvä saattaa osapuolet yhteen. kyseessä on molemminpuolinen kiusaamis-/riitatilanne, voivat asianomaiset olla käsittelyssä yhtä aikaa
- Tiedotetaan tilanteesta asianosaisten huoltajia.
- Sovitaan seurantakeskustelun ajankohta

Luokanohjaaja/luokanopettaja vie kiusaamistapaukset tiedoksi koulukuraattorille ja terveydenhoitajalle neljännesvuosittain.

Tämä vaihe käydään korkeintaan kaksi kertaa läpi.

Kiusaaminen jatkuu

Aikaisemmat toimet eivät ole riittäneet ja kiusaaminen jatkuu

- Järjestetään molemmille osapuolille erikseen keskustelu, johon osallistuvat:
 - Asianomainen oppilas

- Luokanohjaaja/ luokanopettaja
- Kiusaamiseen puuttumisen vastuuhenkilö(t)
- Huoltaja(t)
- Tarvittaessa kootaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä, johon osallistuu koulukuraattori, joka on tarvittaessa yhteydessä Ankkuri-tiimiin. Lisäksi mukaan voidaan kutsua esim. hyvinvointiohjaaja tai psykiatrinen sairaanhoitaja
- Kirjataan edellisen käsittelyn seurantaan
- Tässä vaiheessa voidaan antaa esimerkiksi jälki-istunto tai kirjallinen varoitus
- **Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanohjaajalla/ luokanopettajalla.**
- Seurannan myötä todetaan kiusaamisen loppuneen tai siirrytään portaalle nro 4.

Kiusaaminen jatkuu edelleen

Jos koulun tukitoimet eivät riitä

- Seurantapalaverissa sovitaan kuka ottaa yhteyttä lapsiperheiden palveluohjaukseen
- Ohjaaminen koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (perheneuvola, sosiaalitoimi, poliisin)
- Tässä vaiheessa viimeistään määrätään jälki-istunto, annetaan kirjallinen varoitus tai jos niitä on jo käytetty, voidaan tarvittaessa valmistella määräaikainen erottaminen.
- Kirjaus Kiusaamiskeskustelu vaihe 4.

Mikäli tilanne on väkivaltainen, rehtori/koulunjohtaja ottaa yhteyttä koulupoliisiin ja/tai lastensuojeluun konsultoituaan ensin koulukuraattoria.

KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN MALLI

1. KIUSAAMISEPÄILYYN PUUTTUMINEN

Joka kerta, kun ilmenee riitaa tai asiointia käytöstä toista kohtaan

- Pohjana havainto/epäily tai oppilaan/huoltajan huoli
- Tilanteen selvittäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen. Servitetaan täytyvät kiusaamisen kriteerit.
- Jos kiusaamisen kriteerit täyttyvät, siirrytään vaiheeseen 2. Jos kyseessä on yksittäistapausta, joka ei täytä kiusaamisen kriteerejä, edetään 1.vaiheen loppuun.
- Saatua tietoa välitetään oppilaan omalle luokanohjaajalle/ luokanopettajalle
- Sovitaan kuka keskustele asianomaisten kanssa ja välittää tiedon huoltajalle
- Tilanteen havainnot tai tiedoksi saanut opettaja kirjaa tapahtuneen Wilmaan tuntimerkintänä tai pidetään tarvittaessa kasvatuskeskustelu

2. KIUSAAMISEN PUUTTUMISEN PROSESSI KÄYNNISTYY

Kiusaamisen kriteerit täyttyvät

- Tieto kiusaamisesta viedään luokanohjaajalle/luokanopettajalle
- Luokanohjaaja/ luokanopettaja järjestää kiusaamistilanteen selvittelykeskustelun ja pyytää itselleen työparin "Kiusaamiseen puuttumisen-tiimistä". Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanohjaajalla/ luokanopettajalla.
- Keskustelut kiusatun ja kiusaamisesta epäillyn kanssa: Servitetään mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena. Kirjataan käydyt keskustelut molemmille osapuolille Wilmaan ("Kiusaamistilanteen selvittely")
- Mikäli kyseessä on molempinpuolinen kiusaamis-/riitatilanne, voivat asianomaiset olla käsittelyssä yhtä aikaa
- Tiedotetaan tilanteesta asianosaisten huoltajia.
- Sovitaan seuratakeskustelun ajankohta

Luokanohjaaja/luokanopettaja vie kiusaamistapaustet tiedoksi koulukuraattorille ja terveydenhoitajalle neljännesvuosittain.

Tämä vaihe käydään korkeintaan kaksi kertaa läpi.

3. KIUSAAMINEN JATKUU

Aikaisemmat toimet eivät ole riittäneet ja kiusaaminen jatkuu

- Järjestetään molemmille osapuolille erikseen keskustelu, johon osallistuvat:
 - Asianomainen oppilas
 - Luokanohjaaja/ luokanopettaja
 - Kiusaamiseen puuttumisen vastuuhenkilö(t)
 - Huoltaja(t)
 - Tarvittaessa kootaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä, johon osallistuu koulukuraattori, joka on tarvittaessa yhteydessä Ankkuri-tiimiin. Lisäksi mukaan voidaan kutsua esim. hyvinvointiohjaaja tai psykiatrinen sairaanhoitaja
 - Kirjataan edellisen käsittelyn seurantaan
- Tässä vaiheessa voidaan antaa esimerkiksi jälki-istunto tai kirjallinen varoitus

Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanohjaajalla/ luokanopettajalla.

Seurannan myötä todetaan kiusaamisen loppuneen tai siirrytään portaalle nro 4.

4. KIUSAAMINEN JATKUU EDELLEEN

Jos koulun tukitoimet eivät riitä

- Seurantapalaverissa sovitaan kuka ottaa yhteyttä lapsiperheiden palveluohjaukseen
- Ohjaaminen koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (perheneuvola, sosiaalitoimi, poliisi)
- Tässä vaiheessa viimeistään määrätään jälki-istunto, annetaan kirjallinen varoitus tai jos niitä on jo käytetty, voidaan tarvittaessa valmistella määräaikainen erottaminen.

7. Ilmoittaminen häirinnästä

Opettajalla tai rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle. Ilmoittaminen on syytä tehdä saman päivän aikana. Ilmoittaminen on syytä dokumentoida kirjallisesti.

- Koulussa tapahtunutta häirintää, kiusaamista ja väkivaltaa käsitellään Kiusaamiseen puuttumisen mallin mukaisesti.
- Opettajat voivat keskustella oppilaiden kanssa koulumatkalla tapahtuneista asioista. He toimivat tarvittaessa huoltajien tukena asioiden selvittämisessä, mutta eivät ole päävastuullisia. Oppilasta ei voida määrätä kurinpitotoimiin koulumatkalla tapahtuneiden asioiden perusteella.

8. Vakavat uhka- ja vaaratilanteet

Poliisiin ja Lapsiperheiden palveluohjaukseen otetaan yhteyttä seuraavissa tapauksissa:

- päihteiden hallussapito, myynti ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksen alaisena oleminen
- tarkoituksellinen väkivalta
- vakava uhkaus
- terä- ja ampuma-aseiden yms. hallussapito
- toistuva tupakointi
- varkaus
- muut turvallisuutta vakavasti vaarantavat tilanteet

Vakavissa uhka- ja vaaratilanteissa tehdään aina uhka- ja vaaratilanneilmoitus.

9. Tiedottaminen ja seuranta

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttöä ja niiden kehittymistä.

Kaikki koulut noudattavat tätä ohjeistusta. Ohjeistusta päivitetään tarvittaessa. Päivitetty ohjeistus toimitetaan tiedoksi hyvinvointialue Pohteen Lapsiperheiden palveluohjaukseen.

Tiedottaminen

- Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet Raahen perusopetuksessa -ohjeistus on nähtävillä Raahen kaupungin nettisivuilla.
- Koulujen järjestyssäännöt tehdään yhteistyössä oppilaskunnan ja vanhempien kanssa ja laetaan esille koulujen nettisivuille.
- Huoltajia tiedotetaan Wilma-tiedottein ja vanhempainilloissa.
- Koulut kutsuvat läheisimpiä yhteistyökumppaneitaan yhteisöllisiin opiskeluhuoltokokouksiin.

Hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä siten, että koulujen opiskeluhoitoryhmissä keskustellaan kurinpidollisten keinojen käytön perusteista ja tasapuolisesta toimintatavasta. Oppilas- ja opiskeluhoitosuunnitelmassa ja käytöksen portaissa määritellään kasvatustieteiden ja kurinpidollisten rangaistusten määräämisestä.

Henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

- Veso-koulutukset
- Tiedotusviestit
- Rehtori vastaa oman henkilöstönsä perehdyttämisestä.